

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.023.02.2017
P/17/051

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/051 – Zapobieganie zanieczyszczeniu wód związkami azotu ze źródeł rolniczych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Krzysztof Szczepaniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/158/2017 z dnia 13.10.2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach ¹ , Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Kalinowski, Dyrektor ZODR. Poprzednio w okresie od 14.07.2013 r. do 8.12.2014 r. Dyrektorem ZODR była Irena Agata Łucka. Od 9.12.2014 r. pełniącym obowiązki Dyrektora ZODR a od 16.03.2015 r. do 19.09.2016 r. Dyrektorem ZODR był Jaromir Palusiński. (dowód: akta kontroli str. 2-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie NIK², w latach 2014 – 2017³ Dyrektor ZODR zapewnił edukację prowadzącym działalność rolniczą na obszarach szczególnie narażonych na odpływ azotu ze źródeł rolniczych⁴ w zakresie dobrej praktyki rolniczej poprzez prowadzenie dla nich specjalistycznych szkoleń. Działania dla dwóch OSN, w zakresie przypisanym do realizacji przez ZODR i podejmowane w celu wdrożenia programu działań wprowadzonego rozporządzeniem nr 7/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej⁵ w Szczecinie z dnia 3 października 2012 r.⁶, nie były w pełni wystarczające.

Uzasadnienie oceny ogólnej

ZODR w Barzkowicach prowadził działania w zakresie edukacji prowadzących działalność rolniczą na OSN w zakresie dobrej praktyki rolniczej, tj. zasad gospodarowania na OSN, planów nawozowych w gospodarstwach na OSN oraz zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych. Ponadto ZODR prowadził dla gospodarujących na OSN specjalistyczne doradztwo. ZODR nie

¹ Dalej: „ZODR”.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2014 r. do dnia zakończenia kontroli, a także działania wcześniejsze w zakresie czynności planistycznych, przygotowawczych, wykonawczych, sprawozdawczych i organizacyjnych, o ile miały one wpływ na realizację kontrolowanych zadań lub ich efekty wystąpiły po 1 stycznia 2014 r.

⁴ Dalej: „OSN”.

⁵ Dalej: „RZGW”.

⁶ W sprawie wprowadzenia programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2012 r., poz. 2069), dalej: „Program działań”.

posiadał aktualnych i pełnych danych na temat prowadzących działalność rolniczą na OSN. W okresie objętym kontrolą nie podejmował działań w celu pozyskania takich danych. Mogło to mieć wpływ na właściwe planowanie szkoleń oraz dostosowanie ich profilu do potrzeb gospodarujących na OSN. Działania w celu pozyskania danych podjęto dopiero w czasie kontroli NIK. W zakresie działalności doradczej nie prowadzono monitoringu. ZODR nie realizował w pełni obowiązków nałożonych Programem działania i nie przekazywał Dyrektorowi RZGW sprawozdań dotyczących doradztwa i szkoleń dla prowadzących działalność na OSN. W celu realizacji Programu działań nie nawiązał formalnej współpracy z RZGW w zakresie doradztwa rolniczego jak również nie nawiązał współpracy z samorządami przy obsłudze merytorycznej szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wdrożenie programów działań mających na celu ograniczenie odpływu związków azotu pochodzenia rolniczego.

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej⁷ w Szczecinie, rozporządzeniem nr 6/2012 z dnia 15 czerwca 2012 r.⁸ wyznaczył dwa OSN, z których należało ograniczyć odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu, tj. obszar zlewni rzeki Płoni⁹ od jej źródeł do km 18,0 rzeki oraz zlewni rzeki Małej Iny¹⁰. Rozporządzeniem nr 5/2015 z 5 maja 2015 r.¹¹, powiększono OSN o zlewnię Kanału Cedyńskiego¹², zlewnię górnej Kurzycy i Kanału Dar (Kanału Sienicy)¹³, zlewnię Kanału Giżyn¹⁴, zlewnię rzeki Omulnej¹⁵, zlewnię górnej Krapieli¹⁶ i zlewnię rzeki Gęskiej¹⁷. Z dniem 1 marca 2017 r.¹⁸ Dyrektor RZGW wyznaczył OSN, na który składał się region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz region wodny Ucker.

---

⁷ Dalej: „RZGW”.

⁸ Rozporządzenie nr 6/2012 z dnia 15 czerwca 2012 r. w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć, Dz.Urz.Woj. Zach. z 2012 r., poz. 1398.

⁹ Wykaz działek ewidencyjnych według załącznika nr 6, obejmujących gminę Pelczyce w powiecie choszczeńskim, gminy: Banie, Gryfino i Stare Czarnowo w powiecie gryfińskim, gminę Barlinek w powiecie myśliborskim, gminy: Bielice, Kozielice, Lipiany, Pyrzyce i Warnice w powiecie pyrzyckim, gminy: Kobylanka, Stargard i miasto Stargard w powiecie stargardzkim.

¹⁰ Wykaz działek ewidencyjnych według załącznika nr 7, obejmujących gminy: Choszczno, Krzęcin, Pelczyce w powiecie choszczeńskim, gminy: Przelewice i Warnice w powiecie pyrzyckim, gminy: Dolice, Stargard i miasto Stargard w powiecie stargardzkim.

¹¹ Rozporządzenie nr 5/2015 Dyrektora RZGW w Szczecinie z 5 maja 2015 r. w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć, Dz.Urz.Woj. Zach. z 2015 r., poz. 1794.

¹² Powiat gryfiński, gmina Cedynia.

¹³ Powiat gryfiński, gmina Mieszkowice, powiat myśliborski, gmina Boleszkowice i Dębno.

¹⁴ Powiat myśliborski, gmina Myślibórz i Nowogródek Pomorski oraz powiat pyrzycki, gmina Lipiany.

¹⁵ Miasto Szczecin, powiat gryfiński, gmina Gryfino i Stare Czarnowo.

¹⁶ Powiat choszczeński, gmina Chociwel.

¹⁷ Powiat szczecinecki, gmina Barwice i Borne Sulinowo.

¹⁸ Rozporządzenie Dyrektora RZGW w Szczecinie z 1 lutego 2017 r. w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie

Rozporządzeniem z 3 października 2012 r. Dyrektor RZGW w Szczecinie wprowadził Program działań mający na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych, który realizowany był przez 4 lata w okresie od 19 października 2012 r.¹⁹ do 10 października 2016 r. Zgodnie z założeniami Programu, do zadań ZODR należało upowszechnianie wśród rolników wymogów obowiązujących na OSN, a także współpraca z regionalnymi zarządami gospodarki wodnej w zakresie doradztwa rolniczego, zapewnienia obsługi merytorycznej szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN, organizowanych we współpracy z właściwym samorządem terytorialnym. ZODR zobowiązany był do prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej doradztwa i szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN.

Wyznaczone dwa OSN dotyczyły obszaru zlewni rzeki Płoni, który obejmował pięć powiatów: choszczeński (gminę Pelczyce), gryfiński (gminy: Banie, Gryfino i Stare Czarnowo), myśliborski (gminę Barlinek), pyrzycki (gminy: Bielice, Kozielice, Lipiany, Pyrzyce i Warnice), stargardzki (gminy: Kobyłanka, Stargard i miasto Stargard) oraz obszaru zlewni rzeki Małej Iny, który obejmował trzy powiaty: choszczeński (gminy: Choszczno, Krzęcin, Pelczyce), pyrzycki (gminy: Przelewice i Warnice), stargardzki (gminy: Dolice, Stargard i miasto Stargard).

W sprawie otrzymanych i stosowanych przez ZODR założeń dotyczących doradztwa rolniczego w zakresie stosowania w działalności rolniczej przyjaznych dla środowiska praktyk prowadzących do zapobiegania zanieczyszczeniu wód związkami azotu, opracowanych przez Centrum Doradztwa Rolniczego²⁰, Dyrektor wyjaśnił, że *ZODR nie otrzymał takich dokumentów opracowanych przez CDR. Tematyka szkoleń ustalana była przez doradców z PZDR²¹ w oparciu o tematy ujęte w Rocznym programie działalności ZODR na poszczególne lata, w trakcie tworzenia planów kwartalnych. Zakres prowadzonych szkoleń opierał się o reguły Programu działań, (...), a także w oparciu o przepisy prawa polskiego dotyczące ochrony środowiska naturalnego.(...) W ZODR nie opracowano odrębnych wytycznych, w tym założeń metodycznych odnośnie prowadzenia szkoleń dla prowadzących działalność na obszarze OSN.*

(dowód: akta kontroli str. 104-105)

Dyrektor ZODR wyjaśnił, że *Dział Technologii Produkcji Rolniczej posiada materiały dotyczące założeń w zakresie stosowania w działalności rolniczej przyjaznych dla środowiska praktyk, prowadzących do zapobiegania zanieczyszczeniu wód związkami azotu. Materiały te były i są wykorzystywane i przekazywane rolnikom na szkoleniach realizowanych przez doradców terenowych na OSN.*

(dowód: akta kontroli str. 64, 69)

ZODR opracował ulotkę *Wymogi dla gospodarstw położonych na obszarach OSN²²* oraz broszurę *Dobre praktyki rolnicze na obszarach szczególnie narażonych (OSN) na azotany pochodzenia rolniczego²³*, które stanowiły materiały szkoleniowe przeznaczone dla rolników, którzy ze względu na położenie gospodarstwa na OSN,

---

narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć, Dz.Urz.Woj. Zach. z 2017 r., poz. 608.

¹⁹ Data wejścia w życie rozporządzenia 7/2012 Dyrektora RZGW w Szczecinie z dnia 3 października 2012 r.

²⁰ Dalej: „CDR”.

²¹ Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego.

²² Wydana przez ZODR w Barzkowicach.

²³ Publikacja Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie z 2015 r.

byli zobowiązani do realizacji programów działań ograniczających dopływ azotu z rolnictwa do wód.

(dowód: akta kontroli str. 72-87)

W ZODR plany szkoleń opracowywano w formie harmonogramów kwartalnych, na podstawie planu zadań ujętego w rocznych programach pracy. W okresie objętym kontrolą w planach rocznych działalności doradczej ujęto:

- w 2014 r. trzy tematy związane z działalnością rolniczą na OSN²⁴: ppkt 2 *Zasady gospodarowania na obszarach OSN (szczególnie narażonych na odpływy azotu ze źródeł rolniczych)*²⁵, ppkt 3 *Plany nawozowe w gospodarstwach rolnych na OSN*²⁶ oraz ppkt 5 *Dyrektywa azotanowa – ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych*²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 459-468)

- w 2015 r. ujęto zadanie *Gospodarowanie na obszarach OSN*²⁸ w formie czterech szkoleń w III i IV kwartale dla rolników, mieszkańców miast i wsi w Baniach, Starym Czarnowie i Chrapowie we współpracy z SCHR²⁹. W obszarze realizacji zadań wynikających z programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych nie planowano innych działań.

(dowód: akta kontroli str. 500-523)

- w 2016 r. ujęto cztery tematy związane z działalnością rolniczą na OSN³⁰: ppkt 7 *OSN – zobowiązania i wymogi*³¹, ppkt 11 *Plany nawozowe w gospodarstwach na OSN*³², ppkt 12 *Zasady gospodarowania na OSN*³³ oraz ppkt 15 *Dobre praktyki na obszarach szczególnie narażonych OSN*³⁴.

(dowód: akta kontroli str. 556-569)

- w 2017 r. w ramach działalności szkoleniowej ujęto dwa tematy³⁵; Z.1.N.1. *Prowadzenie produkcji rolniczej na obszarach szczególnie narażonych (OSN) – 24* szkolenia dla łącznie 291 uczestników, Z.1.N.2. *Zasady ochrony wód przed*

---

²⁴ Pkt. 9. „Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolno-środowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych”.

²⁵ Liczba planowanych zadań w formie doradztwa wg potrzeb oraz 9 w formie szkolenia dla rolników na terenie województwa zachodniopomorskiego we współpracy ze Stacją Chemiczno Rolniczą.

²⁶ Liczba planowanych zadań w formie doradztwa wg potrzeb oraz jedno w IV kwartale w formie szkolenia dla rolników (miejsce realizacji: Chrapowo).

²⁷ Planowano jedno szkolenie dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich we współpracy z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Stacją Chemiczno – Rolniczą, Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, Zachodniopomorską Izbą Rolniczą, Rolniczymi Związkami Zawodowymi.

²⁸ Pkt. 1 Szkolenia dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich, ppkt 63.

²⁹ Stacja Chemiczno Rolnicza.

³⁰ Pkt 14. „Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych”.

³¹ Zaplanowano sześć szkoleń w I i II kwartale dla rolników w Pyrzycach, Przelewicach, Lipianach, Warnicach, Bielicach i Kozielicach. Szkolenia realizowane samodzielnie przez ZODR bez współpracy z innymi jednostkami.

³² Zaplanowano jedno szkolenie w I kwartale dla rolników w Pełczycach. Szkolenie realizowane samodzielnie przez ZODR bez współpracy z innymi jednostkami.

³³ Zaplanowano 11 szkoleń dla rolników województwa zachodniopomorskiego we współpracy z właściwymi urzędami gmin.

³⁴ Zaplanowano jedno szkolenie dla rolników województwa zachodniopomorskiego we współpracy z RZGW.

³⁵ Z.1.N. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych (10).

zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna – dwa szkolenia dla łącznie 20 uczestników. Ponadto planowano udzielenie indywidualnych porad: 421 z zakresu prowadzenia produkcji rolniczej na OSN oraz 483 w zakresie zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywy azotanowej i ramowej dyrektywy wodnej.

(dowód: akta kontroli str. 591-636)

Szczegółowe harmonogramy szkoleń opracowywane były w układzie kwartalnym. W 2014 r. zaplanowano siedem szkoleń dotyczących zasad gospodarowania na obszarach OSN (w II kwartale dwa szkolenia realizowane przez TZD w Choszczynie, w III kwartale jedno szkolenie przez TZD w Gryfinie oraz cztery szkolenia w IV kwartale, jedno realizowane przez TZD w Gryfinie, jedno w Myśliborzu (1) oraz dwa w Pyrzycach), jedno *Plany nawozowe OSN* oraz jedno *Dokumentacja obowiązująca na OSN*.

(dowód: akta kontroli str. 469-499)

W 2015 r. zaplanowano trzy szkolenia na temat *Gospodarka na obszarach OSN*, realizowane w IV kwartale przez TZD w Gryfinie.

(dowód: akta kontroli str. 514-555)

W 2016 r. zaplanowano 20 szkoleń związanych z OSN, tj. *Zasady gospodarowania na OSN* (dwa szkolenia w I i jedno w II kwartale) oraz jedno szkolenie *Plany nawozowe w gospodarstwach na OSN* w I kwartale realizowane przez TZD w Choszczynie, jedno szkolenie *Gospodarka na OSN* w III kwartale oraz sześć szkoleń *Zasady gospodarowania na obszarach OSN* w IV kwartale realizowane przez TZD w Gryfinie, sześć szkoleń *OSN – zobowiązania i wymogi*, w tym trzy w I kwartale i trzy w II kwartale realizowane przez TZD w Pyrzycach, jedno szkolenie *OSN – prawa i obowiązki* w I kwartale oraz jedno szkolenie *Zasady gospodarowania na OSN* w II kwartale realizowane przez TZD w Stargardzie, jedno szkolenie w I kwartale *Gospodarowanie na obszarach OSN* realizowane przez TZD w Szczecinku.

(dowód: akta kontroli str. 570-590)

W 2017 r. zaplanowano 26 szkoleń związanych z OSN, tj. 24 szkolenia z zakresu prowadzenia produkcji rolnej na OSN (sześć w I kwartale, pięć w II kwartale, cztery w III kwartale oraz dziewięć w IV kwartale) oraz w I kwartale dwa szkolenia dotyczące zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych (dodatkowo w Pyrzycach dyrektywa azotanowa i wodna).

(dowód: akta kontroli str. 637-652)

W okresie objętym kontrolą (do 6 listopada 2017 r.) ZODR przeprowadził 55 szkoleń adresowanych do rolników i podmiotów gospodarczych gospodarujących na OSN.

W 2014 r. ZODR przeprowadził łącznie 1.155 szkoleń dla 21.087 uczestników, w tym 13 szkoleń na temat *Zasady gospodarowania na obszarach OSN* dla łącznie 165 uczestników w gminach Wierzchowo (Żeńsko), Choszczno (Stary Klukom, Zwierzyn), Krzęcin, Pelczyce (2 szkolenia), Stare Czarnowo (2 szkolenia), Barlinek, Pyrzyce, Warnice, Lipiany, Bielice oraz dwa szkolenia w Pelczycach z tematów „Plany nawozowe OSN” oraz „Dokumentacja obowiązująca na OSN po 14 słuchaczy każde.

(dowód: akta kontroli str. 127-148, 307, 681)

W 2015 r. przeprowadzono łącznie 1.058 szkoleń dla 18.953 uczestników, w tym pięć szkoleń na temat *Gospodarowanie na obszarach OSN* dla łącznie 77 uczestników z terenu gmin: Stare Czarnowo, Banie, Cedynia, Gryfino i Pyrzyce. Ilość szkoleń w tym okresie była o osiem mniejsza niż w roku poprzednim. Od 6 maja 2015 r., obszar OSN powiększono o zlewnię Kanału Cedyńskiego na terenie gminy Cedynia, powiat gryfiński, zlewnię górnej Kurzycy i Kanału Dar (Kanału Sienicy) na terenie powiatu gryfińskiego, gmina Mieszkowice i powiatu myśliborskiego, gmina Boleszkowice oraz Dębno, zlewnię Kanału Giżyn na terenie

powiatu myśliborskiego, gmina Myślibórz i Nowogródek Pomorski oraz powiatu pyrzyckiego, gmina Lipiany, zlewnię rzeki Omulnej na terenie Miasta Szczecin, powiatu gryfińskiego, gmina Gryfino i Stare Czarnowo, zlewnię górnej Krapieli na terenie powiatu choszczeńskiego, gmina Chociwel i zlewnię rzeki Gęsiej na terenie Powiatu szczecineckiego, gmina Barwice i Borne Sulinowo. W 2015 r. nie przeprowadzono żadnego szkolenia dla prowadzących działalność rolniczą na pozostałych obszarach zaliczonych do OSN, w tym z terenu gminy Pełczyce, powiat choszczeński, gmin Banie i Stare Czarnowo w powiecie gryfińskim, gminy Barlinek w powiecie myśliborskim, gmin Bielice, Kozielice, Lipiany, Przelewice, Warnice w powiecie pyrzyckim, w gminach powiatu stargardzkiego, choszczeńskiego.

(dowód: akta kontroli str. 127-131, 149-175, 339)

W sprawie przyczyn przeprowadzenia w 2015 r. mniejszej liczby szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN niż w 2014 r., Dyrektor wyjaśnił, że *wykazany w zestawieniu spadek ilości szkoleń w 2015 r. wynika z tego, iż w wykazie prowadzonym przez ZODR w Barzkowicach trudno wskazać szkolenia dotyczące OSN, które w temacie nie mają dokładnej nazwy dotyczącej ww. tematyki. W 2015 r. na terenie gmin położonych na obszarze OSN prowadzone szkolenia dotyczące Cross Compliance³⁶ oraz programów rolnośrodowiskowych, które zawierały również elementy tematyki dot. gospodarowania na OSN.*

(dowód: akta kontroli str. 107-109)

Zagadnienia dotyczące dostosowania gospodarstw rolnych do wymogów wzajemnej zgodności były w 2015 r. przedmiotem 3 szkoleń dla (gminy: Chociwel, Dolice i Kobylanka), założenia programu rolnośrodowiskowego na lata 2014-2020 były przedmiotem 8 szkoleń (gminy: Stare Czarnowo, Cedynia, Mieszkowice, Barlinek, Kobylanka, Barwice i Stargard). Ponadto w 2015 r. przeprowadzono 14 szkoleń dotyczących zagadnienia płatności bezpośrednich i wspierania działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (Pełczyce, Sicko, Zamećcin, Piasecznik, Jagów, Krzęcin, Myślibórz, Stargard, Dolice, Kobylanka, Chociwel, Pamiętów).

(dowód: akta kontroli str. 211-217)

W 2016 r. przeprowadzono łącznie 1.020 szkoleń dla 15.343 uczestników, w tym 19 szkoleń dla 310 gospodarujących na OSN. 11 szkoleń przeprowadzono na temat *Zasady gospodarowania na OSN* oraz sześć na temat *OSN – zobowiązania i wymogi* dla łącznie 162 uczestników z terenu Chłopowo, Chrapowo, Krzęcin, Gryfino, Mieszkowice, Stare Czarnowo, Banie, Cedynia, Chociwel, Ińsko, Barwice, Kozielice, Pyrzyce, Bielice, Warnice, Lipiany i Przelewice, jedno na temat *Plany nawozowe w gospodarstwach na OSN* dla 6 uczestników w Chrapowie oraz jedno na temat *Dobre praktyki na obszarach szczególnie narażonych OSN* dla 60 osób w Barzkowicach. Trzy szkolenia przeprowadzono w innych niż planowano terminach³⁷.

(dowód: akta kontroli str. 127-131, 176-194, 386)

---

³⁶ Zasada wzajemnej zgodności określająca powiązanie wysokości uzyskiwanych płatności bezpośrednich przez rolników, płatności rolnośrodowiskowych, płatności na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, a także płatności do zalesiania gruntów rolnych, ze spełnianiem przez nich określonych wymogów (ochrona środowiska naturalnego, identyfikacja i rejestracja zwierząt, zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt, zgłaszanie chorób, zdrowotność roślin, dobrostan zwierząt).

³⁷ Gospodarka na OSN w UG Cedynia planowane na 30.09.2016 r. (poz. 11 harmonogramu) oraz Zasady gospodarowania na obszarach OSN w UG Mieszkowice planowane na 7.12.2016 r. (poz. 38 harmonogramu), OSN – zobowiązania i wymogi planowane na 9.03.2016 r. w UG Bielice (poz. 6. harmonogramu).

W sprawie przeprowadzenia szkoleń w innych terminach niż planowano Dyrektor wyjaśnił, że szkolenie *Gospodarka na OSN w UG Cedynia zaplanowane na 30.09.2016 r. zostało przeniesione na 16.12.2016 r. z powodu nieobecności doradcy w tym terminie, szkolenie odbyło się 20.12.2016 r. Szkolenie Zasady gospodarowania na obszarach OSN w UG Mieszkowice zaplanowane na dzień 7.12.2016 r. na wniosek doradcy zostało zorganizowane w terminie wcześniejszym, tj. 2.12.2016 r. Szkolenie OSN - zobowiązania i wymogi, planowane na 9.03.2016 r. w UG Bielice odbyło się w innym niż planowano terminie, tj. 6.04.2016 r. w związku z problemami związanymi z zapewnieniem w tym terminie sali wykładowej.*

(dowód: akta kontroli str. 679-686)

W 2017 r. za trzy kwartały przeprowadzono łącznie 763 szkolenia dla 11.216 uczestników. W okresie do 6.11.2017 r. przeprowadzono 16 szkoleń dla 225 prowadzących działalność rolniczą na terenach OSN, w tym 14 szkoleń na temat *Prowadzenie produkcji rolniczej na obszarach szczególnie narażonych (OSN) dla 191 słuchaczy z terenu gmin: Pełczyce (Chrapowo), Krzęcin, Widuchowa (Żelechowo), Trzcianko – Zdrój, Cedynia, Chojna, Stare Czarnowo, Barlinek, Boleszkowice, Przelewice, Stargard, Ińsko, Borne Sulinowo (2 szkolenia) oraz dwa szkolenia na temat: *Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniem ze źródeł rolniczych. Dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna* była przedmiotem szkolenia dla 34 uczestników z terenu gmin Bielice i Pyrzyce.*

(dowód: akta kontroli str. 127-131, 195-210, 458)

Dokumentacja przeprowadzonych w latach 2014-2017 dla prowadzących działalność na OSN, szkoleń w formie notatek z przeprowadzonej usługi szkoleniowej i list obecności nie zawierała informacji jakiego zakresu wymagań związanych z wdrażaniem wymagań dyrektywy azotanowej dotyczyły zrealizowane szkolenia. Dyrektor wyjaśnił, że *szkolenia realizowane w latach 2014-2017 dla prowadzących działalność na OSN obejmowały tematykę z zakresu:*

- *wpływu zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych na środowisko naturalne,*
- *stosowania nawozów zawierających azot,*
- *okresów w których stosowanie nawozów nie jest wskazane,*
- *stanu gleby wykluczającego nawożenie,*
- *ograniczenia nawożenia na glebach podmokłych, zalanych, zamrzniętych lub pokrytych śniegiem,*
- *reguły chroniące wody gruntowe i powierzchniowe,*
- *warunków przechowywania nawozów naturalnych oraz postępowania z odciekami,*
- *zasady nawożenia pól na terenie o dużym nachyleniu,*
- *nawożenia w pobliżu cieków,*
- *prowadzenia dokumentacji w gospodarstwie, możliwości pozyskiwania środków na dostosowanie do wymogów dyrektywy azotanowej.*

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora, powyższy zakres tematyczny uwzględniony był w prezentacjach multimedialnych przekazanych doradcom prowadzącym szkolenia i był w całości realizowany podczas tych szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 107-109)

W okresie objętym kontrolą prowadzono w ZODR specjalistyczne doradztwo dla prowadzących działalność rolniczą na OSN w zakresie zgodności tej działalności z wymogami dyrektywy azotanowej. W poszczególnych latach zrealizowano:

- w 2014 r. 493 porady dotyczące zasad gospodarowania na obszarach OSN oraz 141 porad w zakresie planów nawozowych w gospodarstwach rolnych na OSN,
- w 2015 r. 44 porady ujęte w ewidencji jako dotyczące OSN,
- w 2016 r. 661 porad dotyczących OSN oraz 400 porad w zakresie dyrektywy azotanowej,
- w 2017 r. (za trzy kwartały) 463 porady dotyczące prowadzenia produkcji rolniczej na OSN oraz 117 porad dotyczących zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego.

(dowód: akta kontroli str. 435)

ZODR nie dysponował wykazem osób i podmiotów prowadzących działalność rolniczą na OSN, do których powinny być adresowane działania edukacyjne. Dyrektor wyjaśnił, że *ZODR działa na podstawie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego³⁸. Niniejsza ustawa nie daje delegacji Ośrodkowi do zbierania informacji o osobach lub podmiotach prowadzących działalność na OSN. Zgodnie z ustawą działania edukacyjne Ośrodka kierowane są do rolników i mieszkańców obszarów wiejskich z terenu województwa zachodniopomorskiego oraz wszystkich zainteresowanych podjęciem działalności rolniczej na terenie województwa zachodniopomorskiego. Bezpośredni adresaci działań edukacyjnych znani są pracownikom ZODR w Barzkowicach dzięki współpracy bieżącej z sołtysami i urzędami gmin.*

(dowód: akta kontroli str. 69-70)

ZODR nie posiadał wiedzy o liczbie gospodarujących na OSN w latach 2015 – 2017. Zakres informacji dotyczył tylko liczby 2.820 gospodarujących na OSN w 2014 r. Dyrektor wyjaśnił, że *ZODR uzyskał informację o liczbie gospodarstw na OSN z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.*

Działania w zakresie pozyskania danych o rolnikach i podmiotach gospodarujących na OSN podjęto dopiero podczas kontroli NIK, w dniu 17 listopada 2017 r. w Oddziale Regionalnym ARiMR w Szczecinie. Kierownik działu EOŚ wyjaśnił, że Oddział Regionalny nie posiadał takich danych. W szczególnych przypadkach ZODR może uzyskać takie dane na podstawie formalnego wniosku skierowanego do ARiMR w Warszawie. Ostatecznie wniosek w tej sprawie nie został wystosowany.

(dowód: akta kontroli str. 655, 687-689)

ZODR nie posiadał informacji czy każdy prowadzący działalność rolniczą na OSN chociaż raz w okresie wdrażania przez Polskę dyrektywy azotanowej uczestniczył przynajmniej w jednym specjalistycznym szkoleniu (lub innej formie edukacyjnej) organizowanym przez ZODR. Dyrektor wyjaśnił, że *w okresie objętym kontrolą takiego wykazu nie sporządzano, ponieważ nie nałożono na ZODR takiego wymogu.* Dyrektor podał, że *w latach 2004-2007 otrzymali od RZGW w Szczecinie wykaz 3.298 rolników (powierzchnia gospodarstwa od 1 ha) gospodarujących na wyznaczonym wówczas obszarze OSN w Województwie Zachodniopomorskim. Na podstawie otrzymanej bazy rolników wytypowano 833 gospodarstwa o areale powyżej 15 ha w gminie Pyrzyce i areale powyżej 5 ha w pozostałych gminach objętych OSN. Z wytypowanej do przeszkolenia grupy 490 rolników spełniających założone kryteria³⁹, przeszkolono do 2007 r. 471 rolników. W okresie kolejnych*

³⁸ Ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego, Dz.U. z 2017 r., poz. 1149 ze z., zwana dalej: „ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego”.

³⁹ Brak płyty obornikowej, zbiornika na gnojówkę lub zbiornika na gnojowicę przy minimum pięciu dużych jednostkach przeliczeniowych (DJP) w gospodarstwie lub produkcja zwierzęca powyżej 1,5 DJP/ha lub brak kanalizacji (ewentualnie szamba) lub nawożenie N powyżej 170 kg N/ha lub brak

programów działania w latach 2008 - 2012 i 2012 - 2016 RZGW nie przekazał do ZODR w Barzkowicach takiego wykazu a ZODR nie podejmował działań w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 69-70, 218-219)

W sprawie sposobu typowania prowadzących działalność na OSN do udziału w szkoleniach Dyrektor wyjaśnił, że do udziału w szkoleniach dotyczących gospodarowania na obszarach OSN, doradcy ZODR zapraszali wszystkich rolników, których ta tematyka dotyczyła (na podstawie posiadanej wiedzy o obszarach, sołectwach i gminach objętych OSN), podczas bezpośrednich kontaktów, rozmów telefonicznych, w trakcie przeprowadzanych przez siebie w tym okresie szkoleń. Z powodu ograniczonej ilości szkoleń, doradcy mobilizowali do udziału w nich zwłaszcza tych rolników, z którymi na co dzień współpracowali. Uwzględniano tu wszystkich rolników gospodarujących na obszarach OSN objętych planem na lata 2012-2016.

Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że doradcy rolni z informacją o szkoleniach zwracali się między innymi do rolników, którym wypełniali wnioski o płatności bezpośrednie.

(dowód: akta kontroli str. 679-686)

W sprawie sposobu informowania interesariuszy szkoleń adresowanych do prowadzących działalność na OSN Dyrektor wyjaśnił, że:

- umieszczano informację o szkoleniach na stronie internetowej www.zodr.pl (nie dokumentowano tego faktu - brak wydruków ze strony w dacie jej umieszczenia).
- harmonogram szkoleń zamieszczany był również w każdym numerze Zachodniopomorskiego Magazynu Rolniczego. Zasięg magazynu obejmuje obszar całego województwa. Dystrybucją magazynu zajmują się doradcy ZODR, którzy docierają do odbiorców na podstawie indywidualnych kontaktów. Magazyn jest przekazywany odpłatnie i dostarczany rolnikom przez doradców rolnych ZODR. Prenumeratę ZMR prowadzą również urzędy gmin, które rozpowszechniają nieodpłatnie czasopismo wśród gospodarujących na OSN.
- informacje o harmonogramie szkoleń (takie same jak na stronie www.zodr.pl) znajdują się również w siedzibach PZDR na tablicach ogłoszeń.
- doradcy powiadamiają rolników telefonicznie, bądź przekazują informację do sołtysa, wójta i burmistrza (nie jest tworzona dokumentacja w tym zakresie).

ZODR w Barzkowicach nie kierował do gmin położonych na OSN korespondencji z prośbą o poinformowanie interesariuszy o możliwości skorzystania ze szkoleń dla prowadzących działalność na OSN.

(dowód: akta kontroli str. 219-220)

Analiza treści strony internetowej ZODR pod adresem internetowym: <http://www.zodr.pl> wykazała, że publikowane były informacje o szkoleniach dla rolników w zakładce „szkolenia”, gdzie znajdowały się aktualne harmonogramy szkoleń na 2017 r. w układzie kwartalnym i podziale na PZDR. W archiwum znajdowały się kwartalne harmonogramy szkoleń za lata 2014, 2015 i 2016.

(dowód: akta kontroli str. 300-302)

ZODR nie posiadał dokumentacji potwierdzającej monitorowanie i ustalanie efektów podejmowanych działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Dyrektor wyjaśnił, że w zakresie objętym kontrolą doradcy terenowi ZODR prowadzili doradztwo specjalistyczne wśród rolników gospodarujących na obszarze OSN, a także przynajmniej raz w miesiącu składali wizyty w gospodarstwach rolnych. Podczas takich wizyt doradcy sprawdzali dostosowanie

---

zadarnienia wzdłuż cieków i zbiorników wodnych lub stosowanie nieprawidłowych okresów nawożenia.

gospodarstw do wymogów wzajemnej zgodności i udzielali informacji o obowiązkach dotyczących przestrzegania dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska. Z tych czynności nie sporządzali dokumentacji. Udzielali pomocy rolnikom w wypełnianiu niezbędnej dokumentacji w gospodarstwie i informowali o możliwych sankcjach wynikających z kontroli gospodarstw rolnych prowadzonej przez ARiMR w ramach spełnienia wymagań Cross Compliance na OSN. ZODR nie posiadał odrębnej dokumentacji dotyczącej monitorowania skuteczności tych działań. Doradcy rolni posiadali wiedzę o gospodarstwie jedynie z prowadzonego z rolnikiem wywiadu. Nie posiadali instrumentów prawnych, które pozwoliłyby im sięgnąć do rzetelnych źródeł informacji o gospodarstwie i obciążaniach jakie może ono powodować dla środowiska, na podstawie których mogliby określić jaki był efekt prowadzonego doradztwa i edukacji. CDR w Brwinowie nie przekazał wskazówek dotyczących innych sposobów oceny efektów podejmowanych działań i nie przekazał mierników do ich pomiaru.

(dowód: akta kontroli str. 118-120)

ZODR nie posiadał dokumentacji potwierdzającej prowadzenie oceny skuteczności prowadzonej działalności na obszarach OSN oraz jej wpływu na planowanie kolejnych działań. Dyrektor wyjaśnił, że doradcy podczas wizyt u rolników prowadzących działalność na obszarze OSN stwierdzali, że efektem szkoleń prowadzonych przez ZODR było podniesienie świadomości rolników w zakresie odpowiedzialnych metod gospodarowania i ich wpływu na środowisko naturalne. Stwierdzili oni, że w ostatnich latach wiele gospodarstw dostosowało się do wymogów ochrony środowiska. W celu wykonania bilansu azotu część rolników wykonuje badania gleby na zawartość azotu. Wizytowani rolnicy przechowują nawozy naturalne zgodnie z wymogami zasad dobrej praktyki rolniczej oraz zabiegają o doradztwo i często zgłaszają potrzeby organizacji kolejnych spotkań. Ponadto na wybranych szkoleniach dokonywano pomiaru poziomu satysfakcji uczestników z udziału w szkoleniu w formie ankiet, które wykazały trafność wybranej tematyki i formy szkolenia.

(dowód: akta kontroli str. 118-120)

Analiza dokumentacji 55 szkoleń z zakresu OSN wykazała, że pomiaru poziomu satysfakcji uczestników z udziału w szkoleniu w formie ankiet dokonano w 2 (3,6%) przypadkach. Dyrektor wyjaśnił, że (...) w przypadku organizacji przez ZODR statutowych form szkolenia, "Ankieta ewaluacyjna" przeprowadzana jest jeden raz na pół roku, przez każdego organizatora (doradcę) w wybranej przez siebie usłudze szkoleniowej. Doradca terenowy PZDR sam decyduje, podczas którego szkolenia przeprowadza ankietę wśród osób szkolonych. Spośród analizowanych szkoleń doradcy tylko w dwóch przypadkach wybrali szkolenia o tematyce związanej z OSN do badania poziomu satysfakcji uczestników ze szkolenia.

(dowód: akta kontroli str. 687-689)

ZODR nie sporządzał dla CDR sprawozdań z osiągniętych efektów. Dyrektor wyjaśnił, że nie nałożono na ZODR obowiązku składania takiego sprawozdania.

(dowód: akta kontroli str. 106)

Zgodnie z harmonogramem planowanych działań określonym w załączniku Nr 7 do Programu działania, wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego były odpowiedzialne za prowadzenie edukacji prowadzących działalność rolniczą na OSN od dnia

wejścia w życie programu działania w zakresie wynikającym z §§ 45⁴⁰, 46⁴¹ i 47⁴² rozporządzenia.

Ponadto, zgodnie z treścią art. 5 ust. 2 pkt 10 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, ośrodki wojewódzkie w ramach zadań z zakresu doradztwa rolniczego m.in. współdziałają w realizacji zadań wynikających z programów rolno-środowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. W okresie objętym kontrolą ZODR formalnie nie współpracował z innymi podmiotami przy realizacji zadań z zakresu doradztwa rolniczego dla prowadzących działalność na OSN. ZODR nie posiadał dokumentacji potwierdzającej prowadzenie współpracy z regionalnymi zarządami gospodarki wodnej przy realizacji zadań z zakresu doradztwa rolniczego dla prowadzących działalność na OSN. Dyrektor wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą 2014 - 2017 podstawą współpracy z RZGW było rozporządzenie Dyrektora RZGW w Szczecinie nr 7/2012 z dnia 3 października 2012 r. w sprawie wprowadzenia Programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. W zakresie realizacji Programu działań nie zawierano dodatkowej umowy ani porozumienia z RZGW.

(dowód: akta kontroli str. 113)

ZODR nie posiadał dokumentacji potwierdzającej prowadzenie w okresie objętym kontrolą współpracy z samorządami przy organizacji szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN. Dyrektor wyjaśnił, że ZODR nie prowadził formalnej współpracy z organami wykonawczymi gmin i miast przy organizacji szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN. Współpraca ZODR z samorządami funkcjonowała w oparciu o osobiste kontakty doradców terenowych z pracownikami urzędów miast i gmin w sposób niesformalizowany. Pracownicy gmin byli informowani i zapraszani na szkolenia dotyczące OSN, a urzędy miast i gmin udostępniały na ten cel sale wykładowe.

(dowód: akta kontroli str. 114)

ZODR nie posiadał dokumentacji potwierdzającej prowadzenie w okresie objętym kontrolą współpracy z OR ARiMR przy organizacji szkoleń dla prowadzących działalność na OSN. Dyrektor wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą ZODR nie prowadził formalnej współpracy z OR ARiMR przy organizacji szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN. Istniejąca forma współpracy z OR ARiMR funkcjonowała w sposób niesformalizowany. Pracownicy ARiMR brali udział w szkoleniach organizowanych przez ZODR w Barzkowicach na terenie gmin objętych OSN oraz prowadzili wykłady odnośnie spełniania wymogów dla gospodarstw położonych na OSN, w tym dotyczących zazielenienia, programów rolnośrodowiskowych, możliwości pozyskiwania dofinansowania na inwestycje na OSN. Powyższa współpraca realizowana była na zasadzie osobistych kontaktów doradców terenowych z pracownikami OR ARiMR.

(dowód: akta kontroli str. 114)

---

⁴⁰ Zadania w zakresie upowszechniania wśród rolników wymogów obowiązujących na OSN a także współpracują z regionalnymi zarządami gospodarki wodnej przy realizacji zadań wynikających z Programów z zakresu doradztwa rolniczego.

⁴¹ Zapewniają obsługę merytoryczną szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN, organizowanych we współpracy z właściwym wójtem gminy albo burmistrzem albo prezydentem miasta.

⁴² W zależności od potrzeb i możliwości, szkolenia mogą być w całości poświęcone dyrektywie azotanowej lub wymogom Programu i Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej lub też stanowić element szkolenia w postaci jednego z bloków tematycznych.

W 2017 r. ZODR nawiązał współpracę z Państwowym Instytutem Geologicznym - Państwowym Instytutem Badawczym z siedzibą w Warszawie przy realizacji projektu Waterproject – Innowacyjne techniki ochrony jakości wód pitnych na obszarach wiejskich i zurbanizowanych⁴³. Umowa zawarta 25 sierpnia 2017 r. dotyczyła organizacji piętnastu szkoleń z rolnikami, które w latach 2017 – 2020, ZODR miał sukcesywnie realizować dla rolników i podmiotów gospodarujących na OSN (zlewnia Gowienica Miedwiańska):

- w 2017 r. w okresie 15-22 listopada 2017 r. trzy spotkania dla łącznie minimum 60 rolników,
- w 2018 r. pięć spotkań dla łącznie minimum 100 rolników,
- w 2019 r. pięć spotkań dla łącznie minimum 100 rolników,
- w 2020 r. dwa spotkania dla łącznie minimum 40 rolników. W ramach umowy, ZODR zobowiązany został do przeprowadzenia badań ankietowych wśród rolników gospodarujących w zlewni rzeki Gowienicy Miedwiańskiej, dotyczących stosowanych zasad dobrej praktyki rolnej oraz planów nawożenia.

(dowód: akta kontroli str. 91-98)

W latach 2014 – 2017 ZODR nie prowadził współpracy z innymi podmiotami niż samorządy oraz RZGW przy organizacji szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN. Dyrektor wyjaśnił, że *w okresie objętym kontrolą nie prowadzono formalnej współpracy z innymi podmiotami niż organy wykonawcze gmin i miast oraz RZGW przy organizacji szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN. Zagadnienia dotyczące gospodarowania na obszarach OSN były jednak wielokrotnie dyskutowane na spotkaniach kierownictwa ZODR z przedstawicielami Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej i samorządów lokalnych. Nie posiadamy statystyk w tym zakresie oraz na tę okoliczność nie była sporządzana żadna dokumentacja, w tym listy obecności bądź protokoły ze spotkań.* Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że w 2015 r. wspólnie z Fundacją Pomocy Programów Pomocy Dla Rolnictwa i CDR w Brwinowie realizowano projekt "Dobre praktyki rolnicze na obszarach szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego tzw. OSN". W ramach tej współpracy w maju 2015 r. ZODR przeprowadził dwa szkolenia⁴⁴ dla 46 rolników z powiatu pyrzyckiego, których gospodarstwa w całości lub częściowo zlokalizowane były na OSN.

(dowód: akta kontroli str. 221-299)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie realizacji Programu działania, wprowadzonego rozporządzeniem 7/2012, ZODR nie przekazał Dyrektorowi RZGW żadnego sprawozdania dotyczącego doradztwa i szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN. Zgodnie z harmonogramem planowanych działań, określonym w załączniku Nr 7 do tego rozporządzenia, w zakresie monitorowania oraz dokumentowania realizacji

⁴³ Międzynarodowy projekt WaterProtect finansowany jest z funduszy unijnych w ramach programu HORYZONT 2020. W przedsięwzięciu bierze udział 28 podmiotów z 7 krajów Unii Europejskiej - poza Polską - z Danii, Irlandii, Hiszpanii, Rumunii, Włoch i Belgii. W każdym kraju wytypowano po jednym pilotażowym obszarze badawczym. W Polsce wybrano zlewnię rzeki Gowienicy Miedwiańskiej, położoną na południe od Szczecina na terenie gmin Warnice i Stargard. Badania na tym obszarze będą prowadzone w latach 2017-2020. W projekcie uczestniczą także Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie oraz Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach. Jako partnerzy wspierający Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach Wodociągi Zachodniopomorskie, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Szczecinie i Gmina Warnice.

⁴⁴ Trzydniowe szkolenia w okresie 19-21.05.2015 r. oraz 26-28.05.2015 r.

programu i jego efektów, od dnia wejścia w życie programu, w celu zgromadzenia danych na potrzeby opracowania raportu, ZODR odpowiedzialny był na podstawie § 50 ust. 2 ww. rozporządzenia do prowadzenia sprawozdań dotyczących doradztwa i szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN.

Dyrektor wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie przedkładano Dyrektorowi RZGW okresowych sprawozdań dotyczących doradztwa i szkoleń dla prowadzących działalność na OSN. Rozporządzenie nie zawierało terminów do składania takiego sprawozdania. Do chwili obecnej Dyrektor RZGW nie zwracał się do ZODR o złożenie sprawozdania z realizacji programu działań, dotyczącego doradztwa rolniczego i szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN.

(dowód: akta kontroli str. 113-114)

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁵, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 10 stycznia 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Krzysztof Szczepaniak
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

---

⁴⁵ Dz.U. z 2017 r. poz. 524.